

Äldreomsorg på tapeten

Eva Björklund

I mars ägnade dagstidningen Granma flera uppslag åt den nästan femtedel av Kubas befolkning som är över 60 år, över 2 miljoner varav 1 500 över 100 år. Det innebär att Kuba har störst andel äldre i hela Latinamerika. Och andelen kommer att växa och närma sig världstoppen. Mycket görs för de äldres rekreation, hälsa, delaktighet i samhället, men Granma konstaterar att det inte räcker.

Senioruniversitetet

Det finns med filialer i alla kommuner. Teresa Orosa, rektor för Havannauniversitetets äldrefakultet berättar att sedan starten år 2000 har över 85 000 seniorer i hela landet tagit examen i olika ämnen. Havannafilialen har 560 klassrum fördelade på länets 15 kommuner. Granma talade med Silvio Martínez och Dulce María Chaviano i Villa Claralänet – som har högsta andelen över 60 år i landet – som var engagerade i lärarfackets pensionärsgrupp i Santa Clara. De vittnade om hur studierna och samvaron i pensionärsgruppens aktiviteter hade ändrat deras liv.

I Matanzas träffade Granma en seniorgrupp som kallar sig Idrotts- och kulturvännerna, som hållit på i 29 år. Deltagare vittnade om hur de börjat må mycket bättre och kunnat hänga med på kulturgruppens studieresor till historiska och natursköna platser runt om Kuba.

I Matanzas 3 kommunalnämnder finns nu 12 sådana seniorklubbar som sägs ha stor betydelse för att förhindra eller lindra fetma, astma, högt blodtryck, artros och artrit. Klubbordförande Liduvina Variz Roldán, 75 år, är övertygad om att verksamheter bidrar till fysisk och känslomässigt välmående. ”Vi träffas 3 gånger i veckan och tränar till musik – vi har jätteroligt med vår tränare som får oss att hålla igång.”

Kulturens betydelse

Ett annat bra exempel som Granma visar på är Mejunjes kulturhus i Santa Clara, där de varje söndag har dansklubb för seniorer med den traditionella kubanska dansmusiken

som Boleron, Feeling och Danzón. Mejunjes specialitet är att de har fasta dagar för olika grupper, som själva deltar aktivt i programutformningen och genomförandet, men som också är öppna för alla andra oavsett ålder och intresseinriktning. Mejunje var tidigt ute med en veckodag var för unga rockare och rappare, för homosexuella och transpersoner, för barn och gamla, som blandas fritt och tar del av varandras intressen, och når så ut till stora grupper.

Granma har också med ett reportage från Belenklostrets dagcenter i Havanna som ett bra exempel, men konstaterar att många andra exempel kan vara nog så bra i sig, men inte nå ut, som i kommunen San Miguel de Padrón där bara en procent deltar. Det kan bero på att alla verksamheter sker centralt i kommunen, dit det är jobbigt att ta sig från grannskapet runt omkring.

Och Lázaro González, som leder verksamheten i ett grannskapet Diezmero tar upp materiella problem och behovet av samordning inom och mellan kommunalnämnder för att få tillgång till ljudanläggningar och material till olika seniorverksamheter, som böcker till bokklubbar och kontakt med artister för olika framträdanden. González hade hört med kommunalnämnden om en gammal tom biograf i grannskapet som de ville rusta upp som lokal för seniorverksamhet och andra kulturaktiviteter. Men hade inte fått något svar än.

Inte bara rätt mat och medicin

Vårdcentralföreståndare José Jacinto Milanés och Adolfo Valhuerdi, chef för Neurovetenskapliga centrals Alzheimersavdelning, understryker behovet att underlätta för de äldre att ta sig an åldrandets utmaningar. Att god hälsa inte bara handlar om rätt mat, läkarvård, bostad och hygien. Ett rikt, produktivt och oberoende liv i social gemenskap där man hela tiden kan lära sig mer, är lika - om inte mer - betydelsefullt för att undvika den depression och isolering som annars är så typisk för ålderdomen i många samhällen. Det måste vara målet för äldreomsorgen..